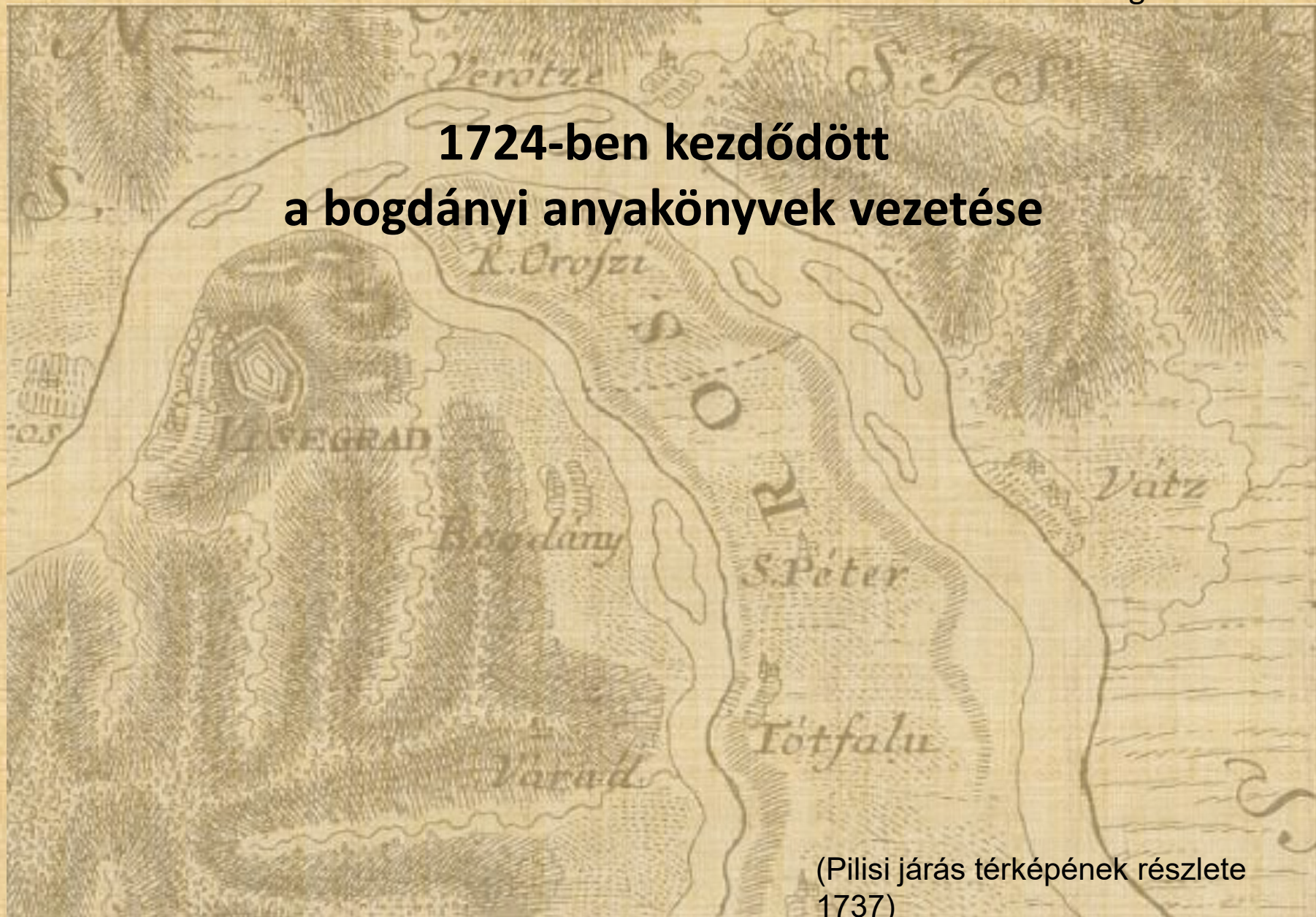

**1724-ben kezdődött
a bogdányi anyakönyvek vezetése**

(Pilisi járás térképének részlete
1737)

Zichy család levéltára, összeírások, PPS vm. közgyűlési iratai:

Magyar Nemzeti Levéltár, Pest vármegyei Levéltár
(részben: AdatbázisokOnline, hungaricana.hu)

Egyházlátogatási jegyzőkönyvek, lélekösszeírások, egyházi iratok:

Veszprémi Főegyházmegei Levéltár
Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár,
Ráday Levéltár (részben: matricula.hu)

Anyakönyvek: familysearch.org

Könyvek:

Hermann István: A veszprémi egyházmegye igazgatása a 18. században 1700-1777.

A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 37. (Veszprém, 2015) (hungaricana.hu)

Pfeiffer János: A veszprémi egyházmegye történeti névtára (1630-1950) I-II.

München 1987. (FSZEK, matricula.hu)

Körmendy József, Gr. Volkra Ottó Ker. János veszprémi püspök élete és munkássága 1665-1720, Veszprém, 1995. (matricula.hu)

Beáta Pallai-Wéber-Ilona Pencz-Amrein: Auswanderung aus den Ortschaften des Bistums Fulda nach Ungarn im 18. Jahrhundert. Baja, 2025.

Történeti munka:

Dénesi Tamás : Alsópapság, pasztoráció és egyházi irányítás a XVIII. századi veszprémi egyházmegyében, Budapest. (Doktori [PhD] disszertáció 2006)

(<http://doktori.btk.elte.hu/hist/denesi/diss.pdf>)

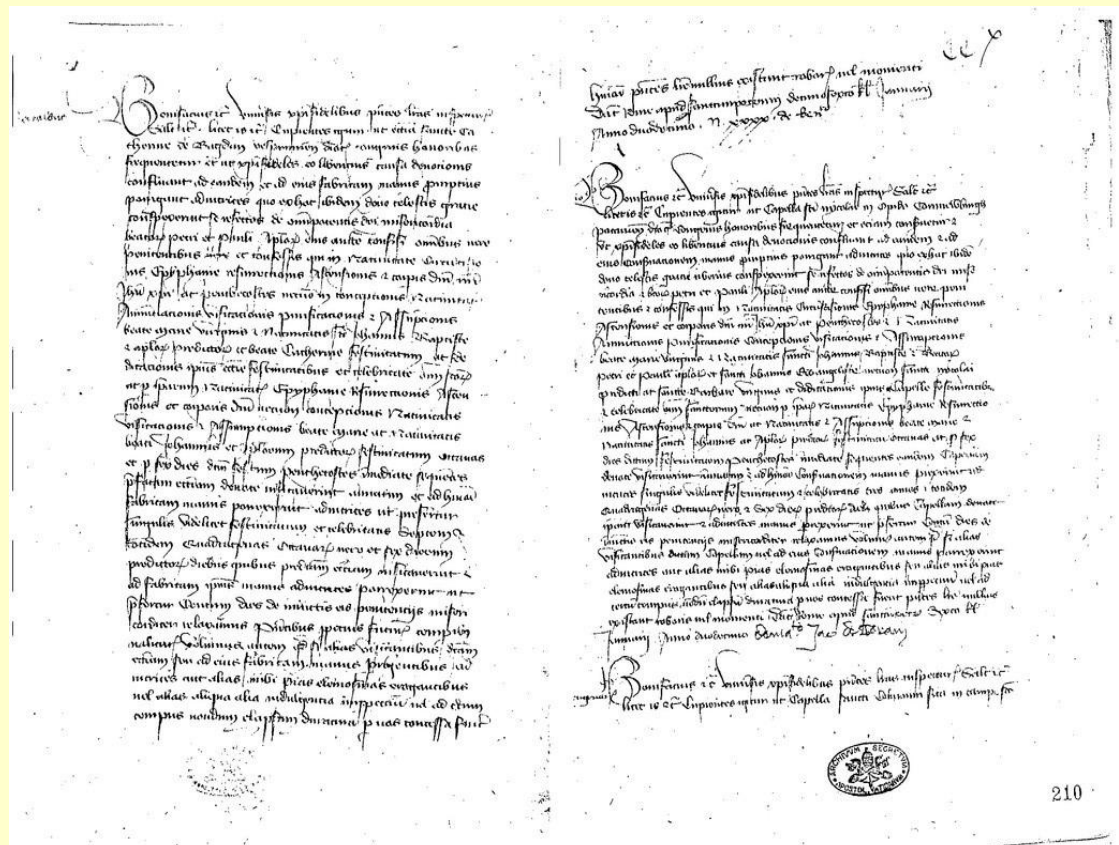
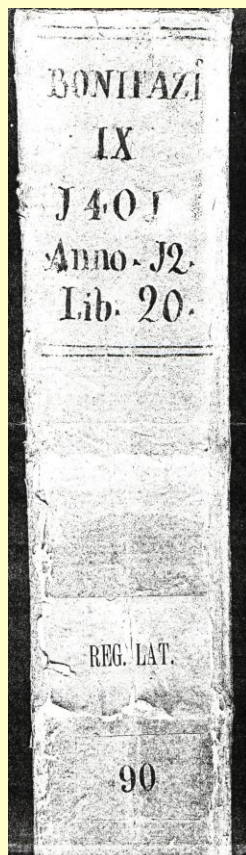
Helytörténeti írások:

Emlékezet Könyve a szigetmonostori Református Egyház története

Historia Domus, A dunabogdányi református egyház története, helytörténeti kutatók írásai.

ELŐZMÉNYEK

„Dunabogdányban már a török idők előtt is volt római katolikus plébánia”

1400. december 17.-én kelt oklevél, IX. Bonifác pápa a bogdányi plébániai egyháznak búcsút engedélyez.
Vatikáni Levéltár Reg. Lat. 90, ff. 209v-210r

1723. május

1	Joannes	Puhl
2	Petrus	Lebih
3	Henricus	Roszkopf
4	Jacobus	Minen
5	Joannes Georgius	Vacz
6	Carolus	Heintell
7	Joannes	Taih ?
8	Ferdinand	Nau Molitor
9	Joannes	Majer
10	Josephus	Knedl
11	Josephus	Knédli
12	Martinus	Abholcz
13	Jacobus	Valter
14	Conradus	Roj
15	Matthias	Ertinger
16	Franciscus	Melcher
17	Joannes	Kufart
18	Michael	Krausz
19	Joannes	Hersperger
20	Josephus	Kaszler
21	Martinus	Petser
22	Fridericus	Naumiller
23	Joannes	Huber
24	Christianus	Krecz
25	Joannes	Muh
26	David	Pecz
27	Joannes	Vidrumb
28	Casimirus	Neb
29	Conradus	Vibert
30	Laurentius	Pelcz
31	Matthias	Viderumb
32	Joannes	Viderumb
33	Henricus	Veczl
34	Matthias	Miller
35	Michael	Vainand
36	Michael	Pergman

Altenmittlau-Bogdány
17 nap (MI számítása)

Visegrád romjai (Bél Mátyás Notitia Hungariae) - wikipedia

Jes Graf Heber Zichy v. Vayombos Jfros
 Kom. Rajai und Königl. Rath Abtamm
 Rath und Cammer des löbl. Saborceiffen gschloss
 ober gschloß und Burg des Königs in Ungarn ober
 König. Rathgeber zu wissen allen denen die
 gegen Landige fass anbelangt das demnach in
 diesem Urtheilten Zull bezogen genant die nieder
 geschoben fferoben nach beschloßenen dreyen Jahren
 gegebenem frey fassen fass zur minnen Königl. Rath
 fass bewilligten von auf ihre hinfüß ffindet des
 gleichem minnen Rath fass zu sein bewilligt
 haben. Nach fferob bey uns geschannet fassland
 haben in fferoben diesen folgenden contractal brief
 zur nicht fferoben nachfolgt gegeben werden auß
 zu wissen können was am fferoben nachden fferob
 nach dreyen frey fassen mit als minnen bewilligten
 genant fferoben so weit in der vobell als auf fassland
 census gubstlich zaffen fferobig sein können ein folgend
 manlich zu sein.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
 P. szekció

Nach dem fferoben fferoben minnen belangen werden fferoben
 auf gedult die fferob soll also das von fferoben nachfolgt
 fferobell abkommen des fferoben dreyen fferoben fferoben fferoben
 dreyen nicht mehr als zuff gülden das ist die fferoben
 zaffen könt des aben minnen fferob fferoben fferoben fferoben
 des gilt fferoben gülden das ist die fferoben dreyen fferoben
 soll abkommen des gilt drey gülden das ist die fferoben

1728-ban 33 magyar és 76 német család.

„Megjegyzendő az új jövevényekről: azok annyira szegények, hogy leginkább koldulással kénytelenek kenyerüket keresni. Ezért, és mert a possessio területe kicsi, és nem képes ennyi embert eltartani nem remélhető, hogy tartósan itt maradnak ....”

PPS vármegye 1728. évi regnicolaris összeírása

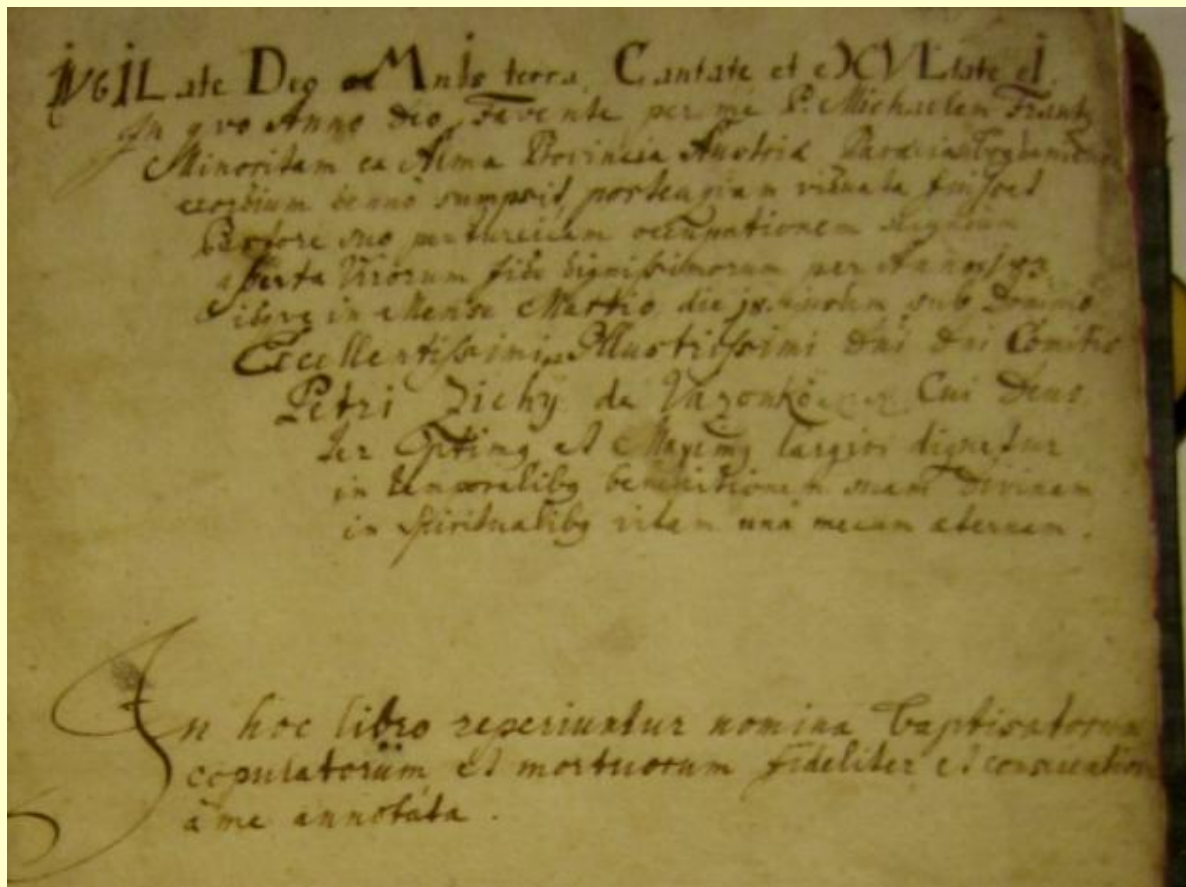
Telepítési szerződés (részlet)
 kelt: Pozsony, 1723. május 31.

3 év eltelte után....

1. A házrészek igénylés szerint lesznek kiosztva: aki teljes házrészt kap, az egy évre 12 forintot fizet az uraságnak. Fél házrész után 6, és negyed után 3 forintot tartozik fizetni. ...
2. Kaszálás aratás idején mindaz, akinek egy negyed házrésze van, tartozik két napot szolgálni.
3. Valahányszor egyik birtokomból a másikba utazom, kíséretem számára kocsit, igavonó állatokkal együtt tartoznak kiállítani, hogy azzal személyemet szállítsák. Gyors levelet a címzett helyre tartoznak juttatni.
4. Mindennemű termék, gabona és bor összmenyiségéből – mint az országunkban szokás jog- a kilenced engem, a tizedrész pedig becsületben a püspököt illeti.

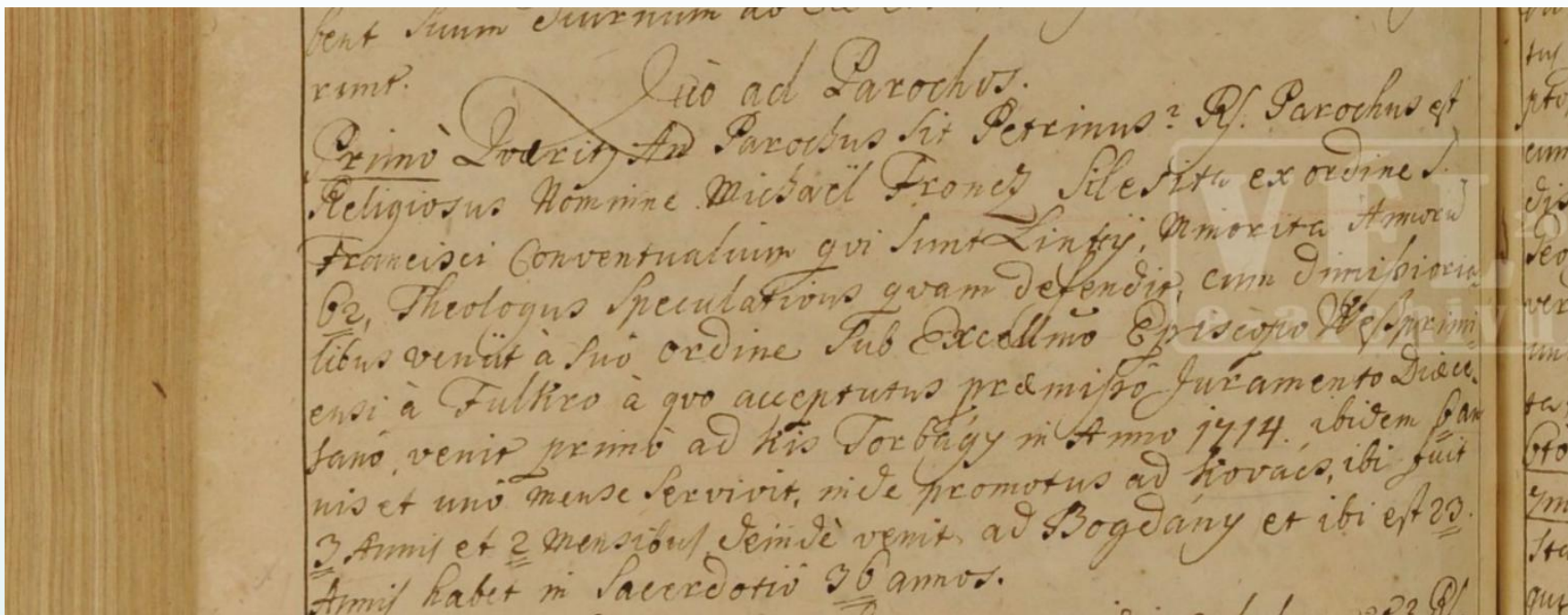
Engedélyezem, hogy a házuk építéséhez szükséges fát erdeimből kitermelhessék. Iklódy József ford.

A török idők utáni első plébánosunk Michael Franz

„Jubilate Deo omnis terra cantate et ex(s)ultate ei” zsoltság idézzel nyitja meg Michael Franz plébános a bogdányi anyakönyvet.

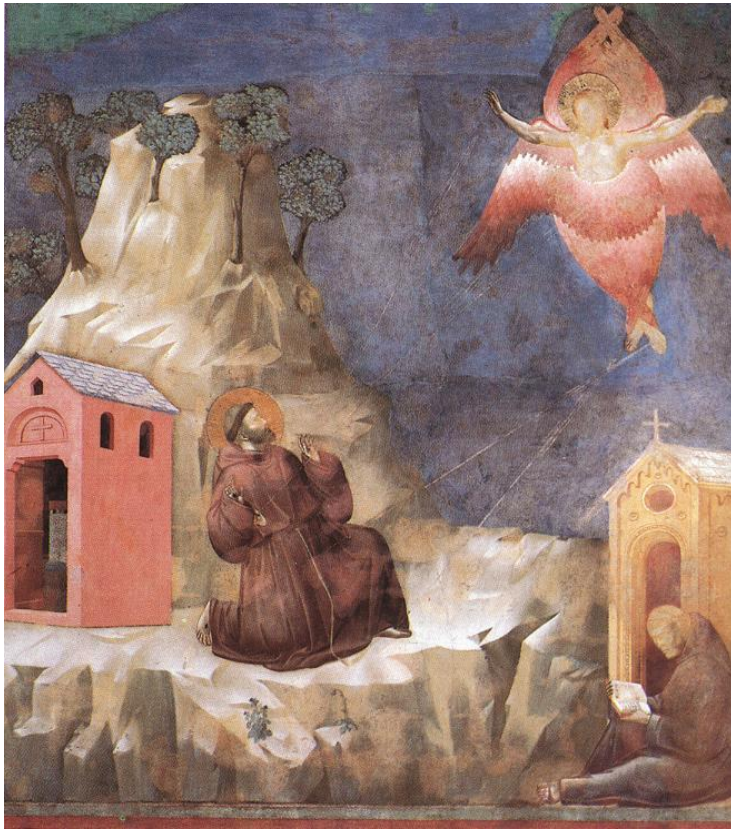
Kronogramma adja ki az évet, mely 1724. A bejegyzésben szerepel a pontos dátum: március 18.

Cannonica Visitatio VFL.I.1.8.04. 410-436 Bogdan
416. old. részlete (1747-es egyházlátogatási jegyzőkönyv)

Élete

1684-ben május 9-én (vagy január 1-jén) született Sziléziában („*Silesita ex ordine*”) hogy pontosan melyik településen, az nem ismerhető.

Anyakönyvünk első bejegyzésében és 1747. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvben szerepel, hogy **minorita szerzetes** volt.

Michael Franz valószínű, hogy a szerzetesi neve.

Giotto falkép részlete az Assisi Szt. Ferenc bazilikából (wikipédia)

„A minorita rend Szent Ferenc első rendjének konventuális ágaként, a szent alapító megerősített regulája szerint élő közösség, jellegét és feladatát tekintve lelkipásztorkodó szerzetesrend”

<https://katolikus.hu/szerzetesrendek>

Linz

1694 körül, a Stadtpfarrkirche Szt. Flórán oltárának részlete (wikipedia at)

Mai képek

MINORITA TEMPLOM

1751 és 1758 között rokokó átépítés,
Johann Matthias Krinner

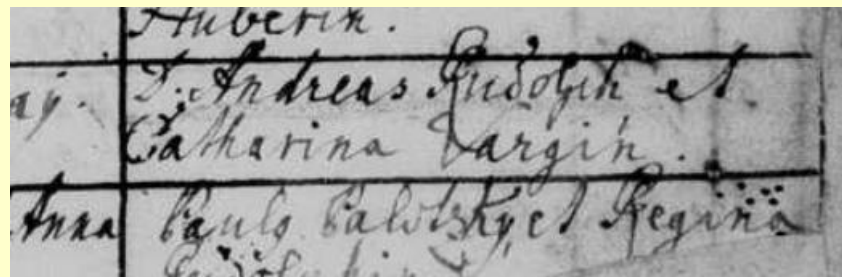
LANDHAUS EGYIK BELSŐ UDVARA

A minoriták rendháza a 16. század második felében épült. (Alsó szintek)

Michael Franz **spekulatív teológus** volt.

„Spekulatív teológia: A teológia tárgyát filozófiai módszerrel közelíti meg, próbálja megérteni. A részletekről szerzett, igazolt ismereteket átfogó rendszerbe foglalja”.
(Magyar Katolikus Lexikon)

Német volt az anyanyelve és a nemzetisége
és közepesen értett szlovákul is.
Természetesen latinul tudott, de arra nézve feljegyzés, hogy magyarul beszélt-e, nincsen.

1724. okt. 19-én Martinus Rosnaÿ keresztszülei: „D. Andreas Rudolph et Catharina Vargin” - *Varga Katalin*

Bartus Jancsi
Binder Istók
Nemes János
Samu (?) Istók
Samu (?) Mizsa

4	Bartus Jancsi	1	-	-
8	Binder Istók	1	-	-
	Nemes János	2		
9	Schama Istók	3		
10	Schama Mizsa	2		

1745. jan. 10-én kelt lélekösszeírás részlete

1710. május 28-án kapta kinevezését I. József királytól, és abban az évben, november 30-án szentelték püspökké Maria Lanzendorfban (Ausztria).

A veszprémi Szent Mihály székesegyház ekkor még romokban állt, az egyházmegyében kb. 29 plébánia működött.

Tíz éven át kormányozta az egyházmegyét, az egyházi birtokok visszaszerzése, számos plébánia újjászervezése, a veszprémi papképzés elindítása (Szent Anna szeminárium) hozzá fűződik, továbbá Nepomuki Szent János tiszteletének elterjedése az egyházmegyében.

Gr. Volkra Ottó Ker. János veszprémi püspök

(1665. nov. 7. Bécs - 1720. dec. 19. Pozsony)

kép és életrajzi adatok:

<http://archivum.piarista.hu/forrasok/alapitolevelek/galeria.htm>

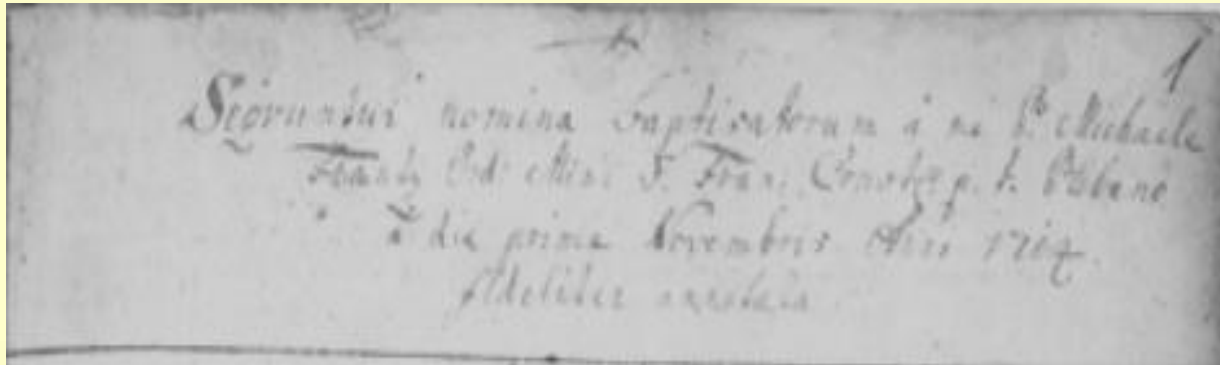
1712-ben írt végrendeletében „Nepomuki Szent János tiszteletére három szobor felállítását rendelte el a hagyaték terhére: az egyiket Pozsonyszentgyörgyön a piaristák részére, a másikat Veszprémben, a harmadikat Sümegre.” (KÖRMENDY J. 1995. 33 p. A végrendelet közlése 89.-93. p.)

Veszprém, 1735

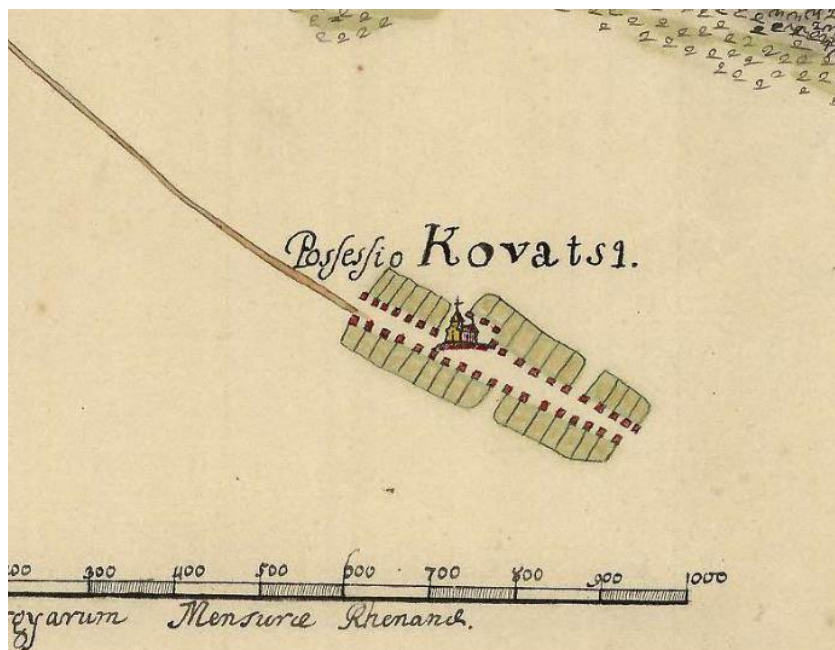
Sümeg, 1800 k.

A püspök 1714-ben Kistorbágyon (ma Biatorbágy része) visszaállította a régi plébániát, ide érkezik Francz Mihály a november 1-jén, és hat esztendeig és 1 hónapig volt itt.

Szűz Mária neve-templom ma
Középkori eredetű,
1724-1730 körül épül fel, 1800 körül
jelentősen átépítik.
Kép: Ars Sacra honlap

1720. i. 10. die. in a. i. 1720. Inscapit curam animarum
in Govatz J. P. Michael Forstinger Ord. Min. S. Fran.
Convent. cui deq. ter opting et Haying S. in m. Region
dignet. benedictionem in salute propriam et viculari

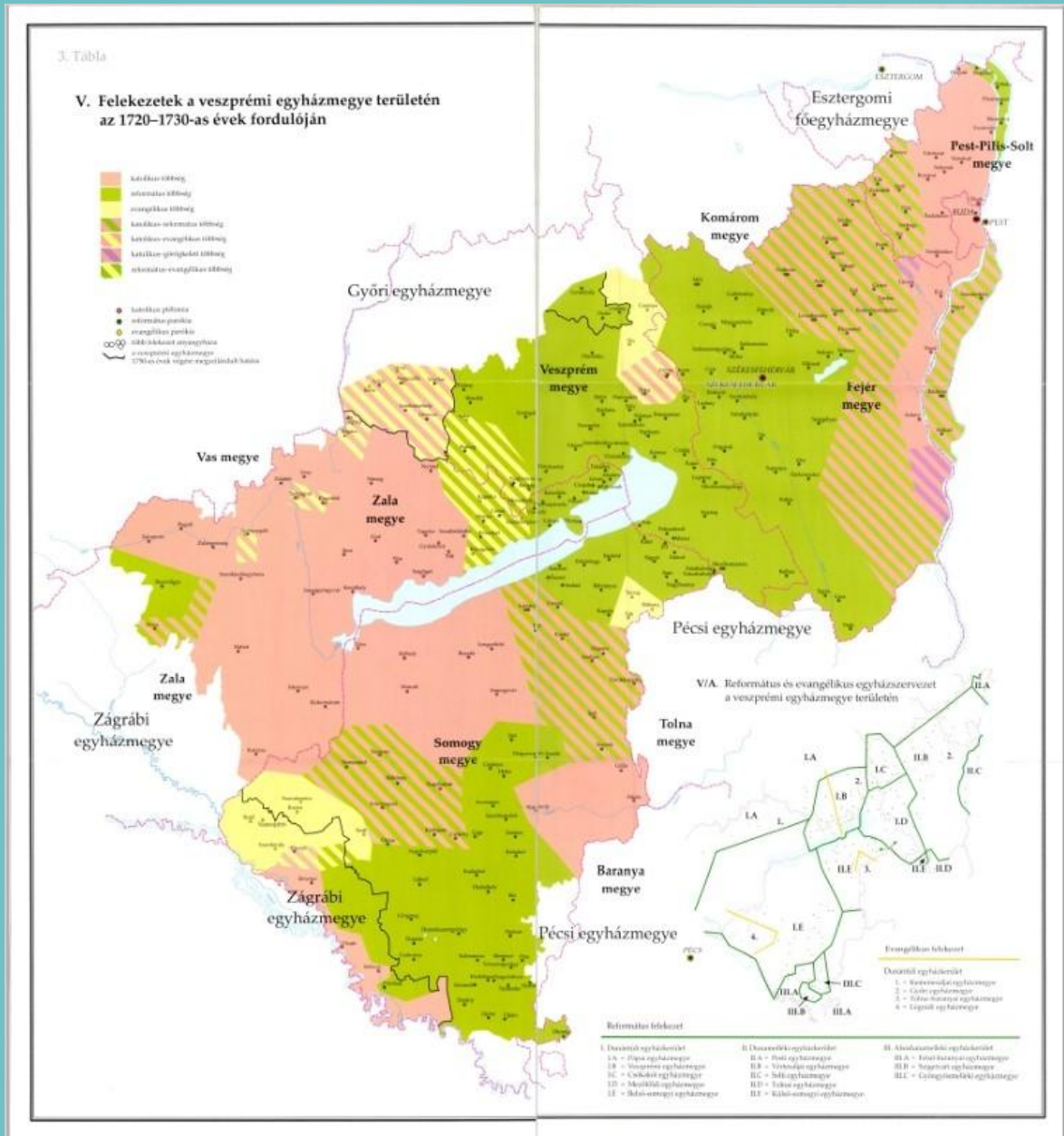

1720-ban Forstinger Mihály bécsi skót bencés atya Pilisborosjenőre helyezésével megüresedett Nagykovácsi plébániára került, ahol 3 évig és 2 hónapig szolgált.

Kovácsi „Govatz”-nak írt az anyakönyvben

Delineatio specialis differentiae metalis inter possessionem... [S 148 - No. 8.] térkép részlete 1759. 09. Hungaricana – a templom 1740-es években épül.

Felekezetek a veszprémi egyházmegye területén az 1720-1730-as évek fordulóján

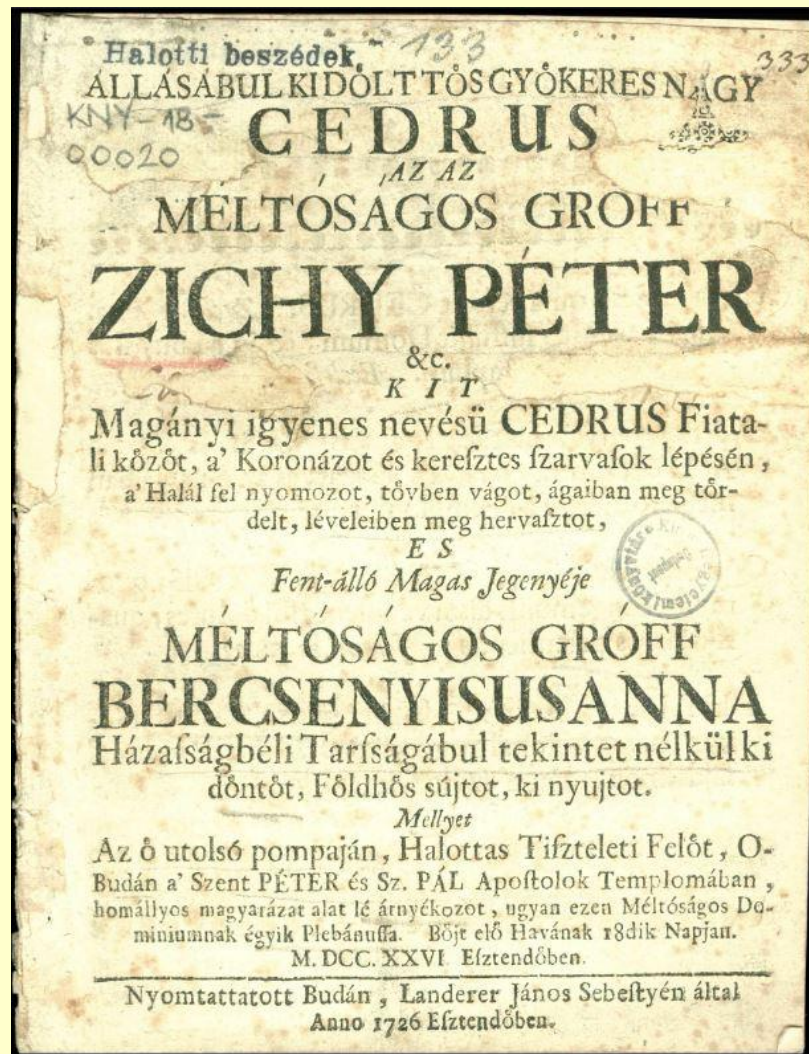

Hermann István: A veszprémi egyházmegye igazgatása a 18. században 1700-1777. 3.T.

Zsolt J. 1903-ban készült másolata Johann Albertshausen 1743-ban készített képéről- BTM Fővárosi Képtár (kép: Óbudai Anzix online folyóirat)

BTM Kiscelli Múzeum, 2020- Kiscelli Húsvét online, Szt. Péter és Pál templom oltárán

Egyetemi Könyvtár
 Kisnyomtatványok online

Filiák: Pfeiffer János: A veszprémi egyházmegye történeti névtára. 415. o.

Pest-Pilis és Solt törv. Egyesült Vármegyék és a Kis Kúnság..
S 12-Div- XI. – No. 89. részlet. 1834. Hungaricana

A dunabogdányi református egyház történetében a következők állnak, idézve a szigetmonostori ref. eklézsia emlékezetkönyvében írtakat: „*Marosy Ferenc... meghalt 1724-ben. Mikor felette prédikált az akkori Tótfalusi T. Prédikátor, Mányoki Sámuel, a már benn lévő sváb plébánus rajta ment az ő némettyeivel és mentéje gallérjánál fogva eltaszította a Prédikáló helytől. Így lett vége a Bogdányi Eklézsiának*”.

„ A bogdányi róm. kat. egyház vegyes I. anyakönyvében olvashatjuk e bejegyzést: 1727. VIII. 11. D. Franciscus Marossy praedicator, vidua, 76 év 1 hó 5 nap.”

~

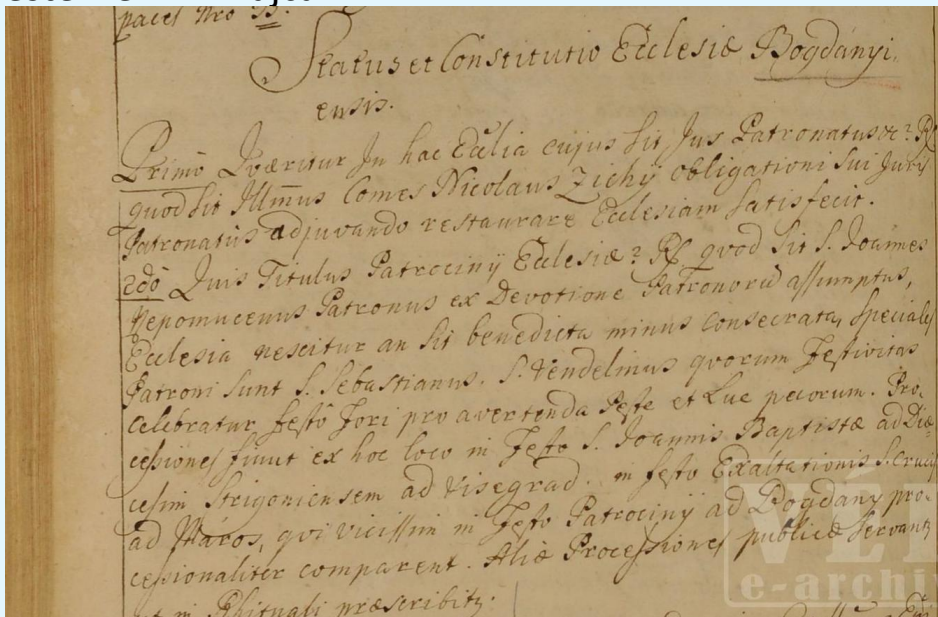
Borosy András - Kiss Anita - Szabó Attila: Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlési iratainak regesztái. Közigazgatási és politikai iratok III. 1717-1730 - Pest Megyei Levéltári Füzetek 35. (Budapest, 2003) Regeszták. 1726. No 1^a

1726. március 11. „T. Susanna Marossin
Praedicatorissa ” 66 éves 2 nap

5	Char: Georgig Streich	infans	70
6	Char: Carol Josephus Herderich	infans	27
7	Char: Susanna Marossy Praedicatorissa	infans	27
8	Char: ~~Susanna Marossy Praedicatorissa~~	infans	27
9	Char: Josephus Kottke	infans	27
10	Char: Mariana et Thula Luffartin	infans	27
11	Char: Annamaria Geiferin	infans	27
	Char: Johannes Philippus Meier	infans	27

A római katolikus plébánia történetében a következők szerepelnek: „1731. január 4-én megjelent a plébánián a bíró, Spies Frigyes, négy esküdttel. A németek képviselőjében Bonifer Márton, a tótok képviselőjében Paloczky Pál, a magyarok képviselőiként Füstös István és Lukács Pál. Megkérték a plébánost, hogy január 20-án, szent Sebestyén napján legyen ezentúl községi ünnep, hogy: az Uristen Szent Sebestyén közbenjárására az emberektől és az állatoktól távol tartson minden ragályos betegséget. A jegyzőkönyvet hárman aláírták, kettő nem tudott írni.

1745-ben ugyanilyen eljárással szent Vendel napját tették meg községi ünneppé. A bíró Bergmann János volt, az esküdtek Polczer János Walter Sebestyén, Melcher Keresztély, Pintér "Istóck" és Lukács Pál. A jegyzőkönyvet valamennyien aláírták, bár a legtöbb névnel a plébánosnak külön oda kellett jegyeznie a saját írásával a csaknem olvashatatlan neveket.” A református egyháztörténet szerint a II. anyakönyvben írták fentieket, továbbá ott írják, hogy az ünnepi énekes szent miséért 1 forint jár a plébánosnak, az iskolamesternek 14 krajcár.

1747. évi
egyházlátogatási
jegyzőkönyv részlete
(410. old.)

- Nepomuki Szt.
János
- Szt. Sebestyén
- Szt. Vendel

Padányi Biró Márton egykorú portréja a XVIII. század második feléből. Emverrel festett alttábla. Forrás: Keresztény Zsebkönyv

Padányi Biró Márton veszprémi
püspök
Zicsi és vászonykői gr. Zichy
Ferenc győri püspök

Gr. Zichy Péter özvegye
Bercsényi Zsuzsanna – Bogdány

Gr. Zichy Miklós - Tótfalu

Galántai gr. Eszterházy [Sándor
és János] – Megyer

Horányi [Gábor] - Monostor

Bogdány:

Házak száma: 109

Özvegy férfi, nő : 4, illetve 11

Lélekszám: 745

Egyházközség tagja: 657 fő

Házak száma: 15

Lélekszám: 80

Filiák a szigeten:

Tótfalu egy óra járásra kat. család 13, egyházközség tagja 32 fő

Megyer másfél óra járásra kat. család 4, egyházközség tagja 22 fő

Monostor két óra járásra kat. család 5, egyházközség tagja 12 fő

112	omnibus habentes in magnas & parvas
478	Confessi et Confessionis Capacit.
118	Incapacit Confessionis.
300	Confirmati.
81	Puberes et Celibes.
103	Impuberes.
3	Virgini
12	Virgines.
11	Convertita.
1	Apostata.
1	Lutherani
68	Calvinista
1	Ignorantis Religionis Homines.

Summa totius status animarum in Populo.

Házak száma: 112

Gyónók és gyónó kötelesek: 478

Gyónásra nem kötelezettek: 118

Megbármáltak: 300

Felserdültek és nőtlenek: 81

Serdületlenek: 103

Özvegy férfi : 3

Özvegy nő: 12

Vegyes vallásúak: 11

Hitehagyott: 1

Evangélikusok: -

Reformátusok: 68

Vegyes vallásúak gyerekei: -

„Francz Mihály a templom melletti temető kapujánál, saját költségén állíttatta föl pilléres talapzaton Nepomuki Szent János kőszobrát és ugyanott a másik szobor Szeráfi Szent Ferencet ábrázolja.”

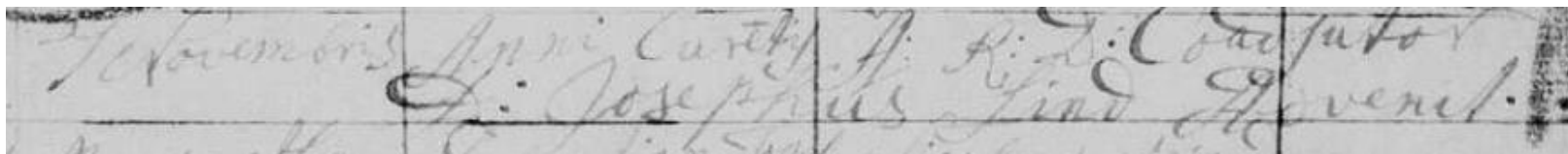

A templom újjáépítésében tevékenyen részt vett, és a költségekhez is hozzájárult. (1752, 1764. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvek)

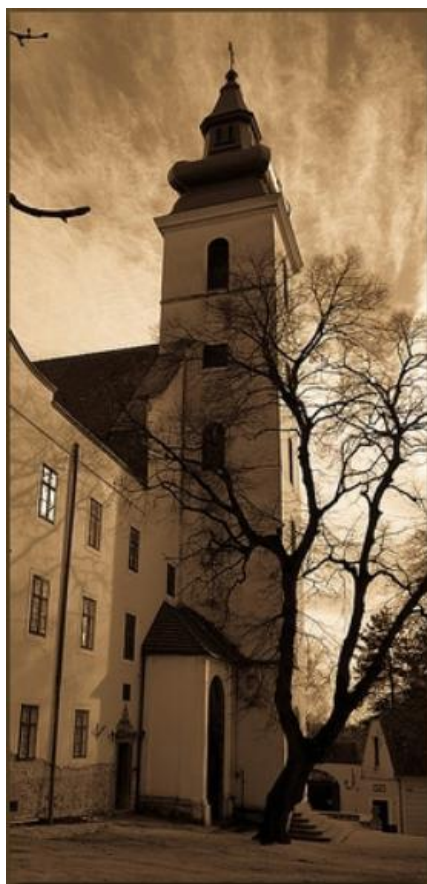
A szobor készítésének időpontját 1770 körülre teszik. (Dercsényi Dezső (szerk.): Pest megye műemlékei I. - Magyarország műemléki topográfiája 5. (Budapest, 1958) 340. p.)

1748. november 7-én kerül Bogdányba **Lind József Herodián**, aki káplánként segíti az idősödő plébános munkáját.

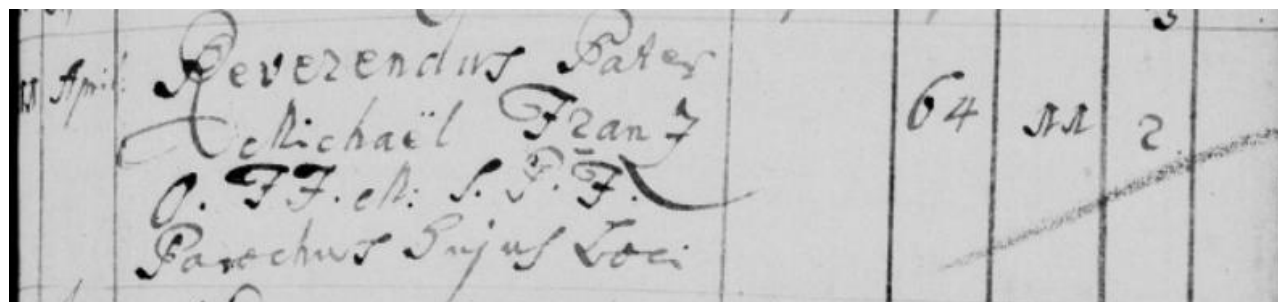
Memoriae Anni Curiae A. R. D. Coadjutor
Lind József Herodián

Sümegi Sárlos
Boldogasszony
Ferences Kegytemplom

Lind József Herodiánt 1724. november 7-én keresztelték Pozsonyban, Veszprémben tanult a szemináriumban. Sümegen szentelték pappá 1748. január 8-án. 1755. március 1-jén hunyt el.

1749. március 8-án **Franz Mihály** végrendeletet ír, és ugyanazon év április 11-én, 64 éves 11 hónapos és 2 napos korában a helyben lakozó minorita szerzetes és Nepomuki Szent János plébánia (első) plébánosa, elhunyt. A plébániatemplom főoltára elé temették.

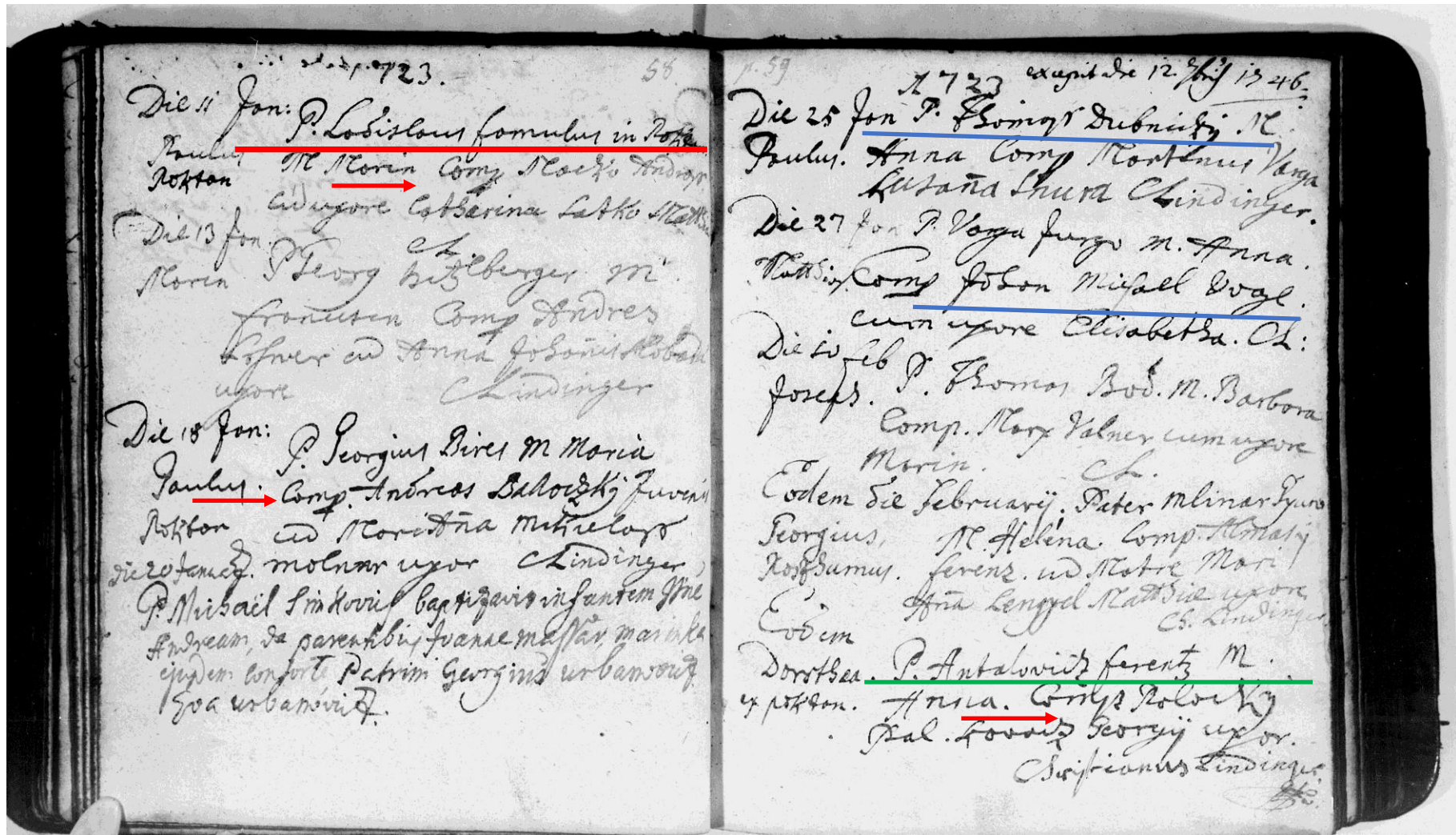

Reverendus Pater
Michael Franz
O. F. M. S. P. F.
Parochus S. J. S. S.
64 III 2

Visegrádi keresztelési anyakönyv 1723. jan. 11-től február 10-ig

Bogdányi: Ladislaus, bogdányi keresztszülők: Laczko András és felesége, ifj. Palóczky András és Marianna, Molnár Melchior (?) felesége, Palóczky Pál és Kovács György felesége.

Visegrádiak: Florianus Dubniczky, Johan Michael Vogl, Bogdányból költözött: Antalovitz Ferenc és Anna.

Keresztelés

1724. márc. 25.   Pag. 1.

die	Massa	Nomen Baptisati	Nomina Parentum Baptisati.	Nomina Patrisorum.
25. Mart.		Joannes.	Henricg Reischer et Elisabetha.	Joannes Ott et Catharina Ottin.

1724 március 25-én keresztelték *Joannest*, *Henricg Reischer* és *Elisabetha* gyermekét.

Henricus Raischer szerepel az 1728-as összeírásban, de az 1747-es egyházlátogatási jegyzőkönyvben nem. Ez azt jelentheti, hogy 1747-ben pedig már nem élt, vagy elköltözött *Bogdányból*.

A keresztszülők *Joannes Ott* és *Catherina Otin* voltak. Későbbi anyakönyvi bejegyzésből ismerhető, hogy *Joannes*, keresztapaságakor igen fiatal, 11 vagy 14 éves lehetett, 1735. január 16-án kötött házasságot *Theresia Herrin*-nel

Catherina talán a testvére volt, mert édesanyját *Rosinának* hívták, aki 1747-ben özvegy, 64 éves és a fia családjával él. Az 1725-ös és 1728-as összeírásban nincs *Joannes Ott*, kora miatt nem ő lehetett a családfő.

1724-ben *Joannes Reischerrel* együtt 25 gyermek született.

Halotti Anyakönyv

die	Mens	Nomina Mortuorum.	Bag	Series
22.	Apr.	Josephus Ertinger	1. 7. 2. 4.	Ang. Mer. dies

Az első elhunyt április 22-én *Josephus Ertinger*, ki 4 hónapot és 1 napot élt. 1723. májusában érkezett *Mathias Erthinger* és családja Bogdányba, az ő gyermeke lehetett.

Összesen 28 temetés volt abban az évben, s közülük heten voltak felnőttek.

Házasság

die	Mens	Nomina Copulatozum	Nomina Testium.	Bag
8. Maj.		Michaël Herold, cum Virg. Anna Margaretha Viderumin.	Matthaus Viderum, et Conradus Meier.	1

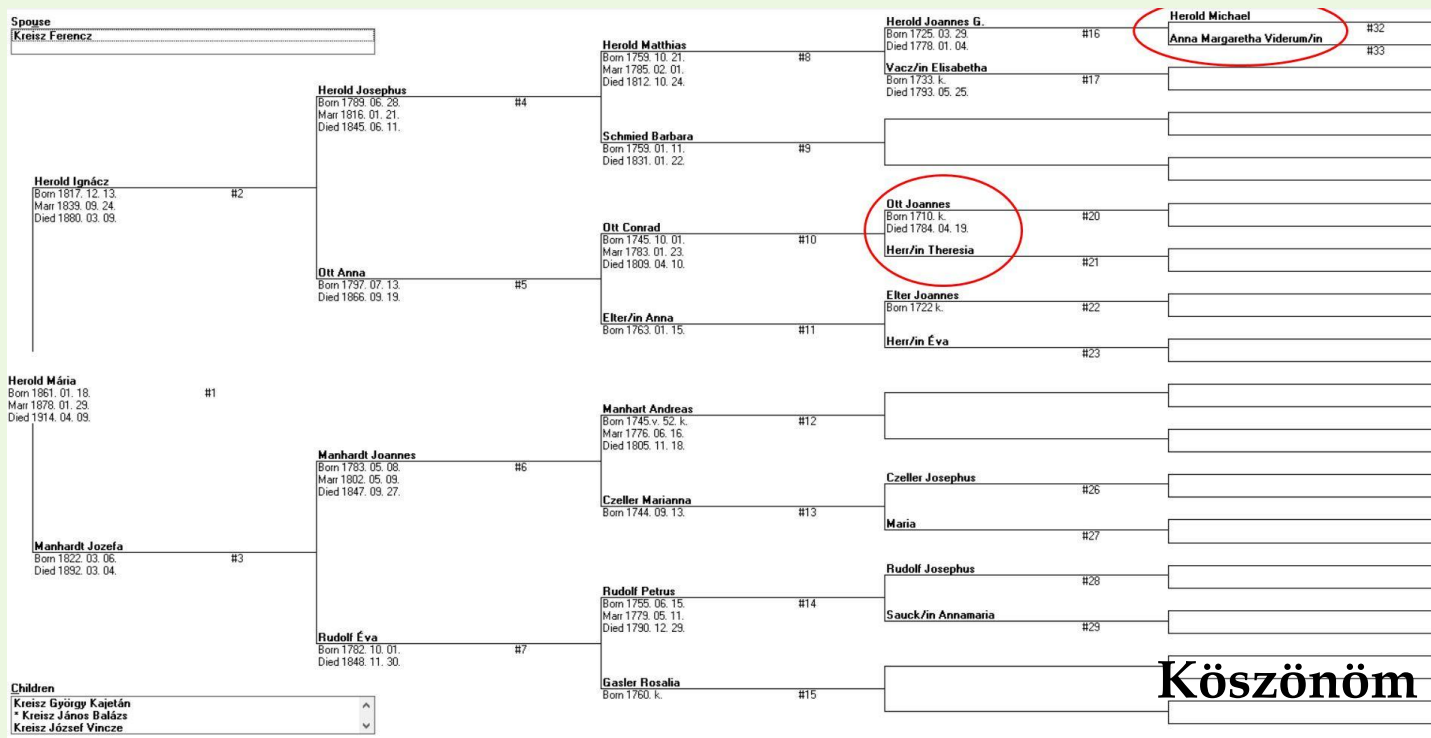
Michaël Herold és *Anna Margaretha Viderumin* május 8-án kötöttek házasságot, a tanúk *Matthaus Viderum* és *Conradus Meier* voltak.

Michaël Herold 1724. januárjában érkezik Bogdányba, 1725-ben és 1728-ban is szerepel az összeírásban. Házasságkötésekor 42 esztendősen lehet, későbbi bejegyzésekből tudható, hogy következő évben születik meg fiúka, *Joannes*.

Viderum család 1723. májusában érkezik, az első családok egyike, *Joannes* a családfő. 1747-ben *Mathias Viderum* és felesége *Barbara* szerepel a családok között *Dorothea* és *Margaretha* leányukkal. Az, hogy *Joannes*, vagy *Matthaus/Mathias* milyen rokonságban állt a menyasszonnyal, nem ismerhető.

Meier nem, *Majer* szerepel az összeírásokban, *Petrus* Visegrádról érkezett, *Joannes* 1724. májusában költözik Bogdányba. Nem ismert, hogy *Conradus* melyik családhoz tartozik.

1724-ben hét esküvő volt Bogdányban.

Köszönöm a figyelmet!